

International Journal of Languages' Education and Teaching

ISSN: 2198 - 4999, GERMANY

December 2015, Volume 3, Issue 3, p. 333-351

APPROPRIATENESS OF TEXTBOOK "I'M LEARNING READING AND WRITING TURKISH 1" FOR CONSTRUCTIVIST APPROACH ACCORDING TO THE FIRST GRADE PRIMARY TEACHERS

BİRİNCİ SINIF ÖĞRETMENLERİNİN GÖRÜŞLERİNE GÖRE "TÜRKÇE 1 OKUMA YAZMA ÖĞRENİYORUM DERS KİTABI" NIN YAPILANDIRMACI YAKLAŞIMA UYGUNLUĞU¹

Mehmet AŞIKCAN² & Ahmet SABAN³

ABSTRACT

In this study, the appropriateness of the Turkish textbook named "I'm Learning Reading and Writing Turkish 1" by Selt Publication, suggested by Ministry of Education, used in first grade primary education for the constructivist approach according to the teachers' is analyzed. Qualitative research methods were used and case study design was adopted. The participants of the study are 13 primary first grade teachers in 2011-2012 academic year. The data were gathered through "I'm Learning Reading and Writing Turkish 1" interview forms considering the dates of the lessons covered. The data were analyzed through content analysis and it was supported with the ideas of participant teachers. The validity and reliability of the data were realized through participants' verification. The teachers have found the textbook insufficient in view of hearing, recognition, identification of the voices in themes and they have made suggestions about developing them. They have found the textbook sufficient in view of revealing and developing the creativity of the students and also the texts in the book are appropriate to the themes. There is no attention to individual differences in the textbook in terms of level of differences, multiple intelligences among students and auditory factors. There is a relation with daily life and other subjects (interdisciplinary) in the textbook but there should be a relation and parallelism with all subjects in terms of topic and time. Critical thinking is given with texts at the end of themes in the textbook. Although there are some parts in the book which enable students to use their problem solving ability at the end of the themes, ignorance of individual differences and lack of sample problem situations in themes make students static not dynamic.

Key Words: Constructivism, reading-writing instruction, textbook.

¹ Bu çalışma, ilk yazarın yüksek lisans tezinden üretilmiştir. Ayrıca çalışma, 11.Ulusal Sınıf Öğretmenliği Eğitimi Sempozyumu'nda (24-26 Mayıs 2012) sözlü bildiri olarak sunulmuştur.

² Arş. Gör., Necmettin Erbakan Üniversitesi, Sınıf Öğretmenliği Anabilim Dalı, masikcan@konya.edu.tr

³ Prof. Dr., Necmettin Erbakan Üniversitesi, Sınıf Öğretmenliği Anabilim Dalı, asaban@konya.edu.tr

ÖZET

Araştırmada Milli Eğitim Bakanlığı tarafından önerilen ve ilköğretim birinci sınıfta kullanılan Selt Yayıncılık “Türkçe 1 Okuma Yazma Öğreniyorum Ders Kitabı”nın yapılandırmacı yaklaşıma uygunluğu, sınıf öğretmenlerinin bakış açısıyla incelenmiştir. Araştırma nitel araştırma desenlerinden durum çalışması deseninde gerçekleştirilmiştir. Çalışma grubunu 2011-2012 öğretim yılı birinci sınıf okutan 13 öğretmen oluşturmaktadır. Veriler kitaptaki temaların işleniş tarihine göre “Türkçe 1 Okuma Yazma Öğreniyorum Ders Kitabı” görüşme formları ile toplanmıştır. Veriler içerik analizi yoluyla analiz edilmiş ve elde edilen bulgular öğretmen görüşleriyle desteklenmiştir. Verilerin geçerlik ve güvenilirliği katılımcı teyidi ile gerçekleştirilmiştir. Çalışma sonuçlarına göre; öğretmenler, Türkçe 1 Okuma Yazma Öğreniyorum Ders Kitabı’nı okuma-yazmaya hazırlık çalışmaları, sesleri öğrencilere kazandırma, seslere ve metinlere yönelik etkinlikleri yeterli görmemekte ve bunların geliştirilmesine yönelik önerilerde bulunmaktadırlar. Ayrıca öğretmenler kitabı öğrencilerin yaratıcılığını ortaya çıkarma ve geliştirmede ve metinlerin temalara uygunluğunu yeterli bulmaktadırlar. Ders kitabında seviye farkı gözetilmemesi, zekâ alanları gözetilmemesi, tek tip öğrenci modeli ele alınması, hep aynı etkinliklere yer verilmesi ve işitsel öğeler atlanması açılarından bireysel farklılıklara dikkat edilmemiştir. Ders kitabında günlük yaşamla bağlantı ve diğer derslerle (disiplinler arası) ilişki kurulmuş, fakat bu ilişkinin tüm derslerle kurulması ve zaman açısından paralellik göstermelidir. Eleştirel düşünme metinleri ile tema sonlarında verilmiştir. Problem çözüme becerisi ders kitabında tema sonlarında yer almasına karşın; temalar içine serpiştirilemediği, bireysel farklılıkların göz ardı edildiği, merak uyandırıcılığın ve örnek problem durumlarının olmadığı için bu beceri sonraya taşınmamaktadır.

Anahtar Kelimeler: Yapılandırmacılık, ilk okuma yazma öğretimi, ders kitabı.

1. GİRİŞ

Ülkemizde etkili bir eğitim modeli oluşturmak amacıyla 2005–2006 öğretim yılı itibarıyla, eleştirel ve yaratıcı düşünme, araştırma, problem çözme, bilgi teknolojilerini kullanma gibi becerilerini içeren yapılandırmacı yaklaşıma dayalı eğitim programına geçilmiştir. İngilizcede ‘constructivism’ olarak adlandırılan “yapılandırmacılık” için çeşitli kaynaklarda “inşacılık, kurmacılık, oluşturmacılık, yapısalılık, gelişimcilik, çatkıcılık, bütünleştiricilik” kavramları da kullanılmıştır (Çınar, Teyfur ve Teyfur, 2006; Demirel, 2011; Erdem, 2001; Tezci ve Gürol, 2001; Şimşek, 2004; Şahin, 2003; Yaşar ve Gültekin, 1998). Yapılandırmacılık bir öğretim kuramı ya da stratejisi değil; öğrenme esnasında bireyin aktif olarak rol aldığı, bireyin dünyayı algılayışını ortaya koyan ve bilgiyi temelden kurmaya dayanan felsefi yaklaşımdır (Akınoğlu, 2011; Brooks ve Brooks, 1993; Demirel, 2011; Doğanay ve Tok, 2007; Simpson, 2002). “Bu yaklaşımla birlikte, öğrenme ve öğretme kavramına bakış açısı da değişmiş ve bu kavramlara farklı anlamlar yüklenmiştir. Öğrenme ve öğretme kavramlarına farklı anlamların yüklenmesi öğretmen ve öğrencilerin rol ve sorumluluklarında da değişikliklere yol açmıştır” (Şahin, 2007, s. 286-287). Yapılandırmacı yaklaşım öğrenci merkezlidir. Öğrenci, sınıfta aktif bir şekilde rol alarak yeni öğrendiği bilgileri eskileri ile ilişkilendirerek bu bilgileri yapılandırır. Öğrenme, öğrencinin bilgiyi anlayıp yorumlaması ve öğrendiklerini günlük yaşamda kullanabilmesiyle gerçekleşir.

Eğitim sistemimizdeki program değişikliği çalışmalarında öğretim programı değiştirilen derslerden birisi de Türkçe'dir. Türkçe dersi öğretim programı yapılandırma yaklaşım temel alınarak hazırlanmıştır. Türkçe programında belirtilen amaçlara ulaşılabilmesi ve öğrencilere istenilen becerilerin kazandırılması için eğitim ortamlarının ve bu ortamlarda kullanılacak araç gereçlerin yapılandırma yaklaşımına uygun olarak hazırlanması gerekmektedir. Bu noktada, öğretim amacıyla kullanılan temel kaynak olan ders kitaplarının programda belirtilen yaklaşıma uygun olarak hazırlanması önem kazanmaktadır. Yapılandırma yaklaşımına uygun eğitim ortamları ancak bu yaklaşıma uygun olarak hazırlanmış ders kitaplarıyla oluşturulabilir. Ders kitabı, bir eğitim programında yer alan hedef, içerik, öğretme-öğrenme süreci ile ölçme değerlendirme boyutlarına uygun olarak hazırlanmış ve öğrenme amaçlı kullanılan basılı bir öğretim materyalidir. İyi hazırlanmış bir ders kitabı, hem öğretmenlere hem de öğrencilere büyük yarar sağlar. Ayrıca ders kitabı, eğitim ve öğrenme etkinliklerinde öğretmen ve öğrencilere kılavuzluk eder (Şahin, 2008).

Türkçe Programının (1-5. Sınıflar) Türkçeyi doğru, güzel ve etkili kullanma, iletişim kurma, problem çözme, karar verme, öğrenmeyi yaşam boyu sürdürme gibi becerilerin geliştirilmesi beklenmektedir. Buradan hareketle ilköğretim birinci sınıftan itibaren etkili bir okuma-yazma öğretimi gerçekleştirmek; düşünen, anlayan, sorgulayan, öğrenmeyi öğrenen, bilgiyi kullanabilen ve sorun çözebilen bireylerin yetişmesi amaçlanmıştır (MEB, 2009). İlk okuma-yazma dönemi, öğrencinin okumaz-yazmaz olduğu bir dönemden, okuyup yazabilir hale gelinceye kadar ki aşamaları kapsar (Ferah, 2007). Öğrencinin iletilen mesajları anladıktan sonra okuyup-yazabilme becerisiyle sonuçlanır. İlk okuma-yazma öğretimi boyunca okuma ve yazma birlikte sürdürülür.

İlk okuma-yazma öğretimi Ses Temelli Cümle Yöntemi'ne göre gerçekleştirilmektedir, ilk okuma-yazma süreci aşağıdaki aşamalar izlenerek gerçekleştirilir (MEB, 2009):

1. İlk okuma-yazmaya hazırlık
2. İlk okuma-yazmaya başlama ve ilerleme
 - Sesi hissetme ve tanıma
 - Sesi /harfi okuma ve yazma
 - Sesten/harften, heceler, hecelerden kelimeler, kelimelerden cümleler oluşturma
3. Metin oluşturma
4. Okuryazarlığa ulaşma

Okuma-yazma öğretim sürecinde çeşitli kitaplar ve araç-gereçler kullanılmaktadır. Bunların başında okuma-yazma öğretim kitabı gelmektedir. Okuma-yazma kitabında aşağıdaki özellikler bulunmalıdır (Güneş, 2007, s. 175).

1. **Okuma-yazma öğretim kitabı sürükleyici olmalıdır.** Okuma-yazma kitabı, çeşitli görsellerle, alıştırma ve tekrarlarla öğrenciye sesleri, heceleri kelimeleri ve cümleleri tanıma fırsatı vermeli, her öge aşamalı ve düzenli bir şekilde verilmelidir.
2. **Okuma-yazma öğretim kitabı anlaşılır olmalıdır.** Kitapta seçilen görseller, etkinlikler heceler, kelimeler, cümleler vb. öğrencinin ilgisini çekmeli anlayacağı şekilde olmalı ve öğrenciyi okuma-yazmaya güdülemelidir.

3. **Okuma-yazma öğretim kitabı çekici olmalıdır.** Okuma-yazma kitabı bilimsel ve eğitimsel özellikleri taşımalı, basım yönüyle çekici ve öğrencinin seveceği türde hazırlanmalıdır. Bu genel özelliklerin yanı sıra okuma-yazma kitabı eğitim, öğretim, görsellik, sosyolojik ve basım yönüyle de uygun niteliklere sahip olmalıdır.

Bu araştırmada, ilköğretim birinci sınıf öğretmenlerinin, güz döneminde okuttukları “Türkçe 1 Okuma Yazmayı Öğreniyorum Kitabı”nın yapılandırmacı yaklaşıma uygunluğu öğretmenlerin görüşlerine göre ortaya konulması amaçlanmıştır. Günümüzün çağdaş eğitim uygulamalarını gerçekleştirmeyi sağlayacak araçların incelenmesi ve eksikliklerinin giderilerek geliştirilmesi önemlidir. Bu araştırmanın sonunda ortaya çıkacak veriler birinci sınıfta ilk okuma ve yazma dersine yönelik ders kitabının hazırlanmasında dayanak oluşturacaktır. Öğretmen ve öğrencilerin sürekli olarak karşı karşıya olduğu ders kitaplarının niteliğinin yükseltilmesi aynı zamanda eğitimin de kalitesini yükseltecek, eğitim programında belirlenen amaçlara daha kolay ulaşılmasını sağlayacaktır (Kolaç, 2003).

2. YÖNTEM

Araştırmanın Modeli

Araştırma nitel araştırma desenlerinden biri olan durum çalışması deseninde gerçekleştirilmiştir. Yin’e (1984, s. 23) göre durum çalışması; (1) güncel bir olguyu kendi gerçek yaşam çerçevesi (içeriği) içinde çalışan, (2) olgu ve içinde bulunduğu içerik arasındaki sınırlarını kesin hatlarıyla belirgin olmadığı ve (3) birden fazla kanıt veya veri kaynağının mevcut olduğu durumlarda kullanılan, görgül bir araştırma yöntemidir (akt.: Yıldırım ve Şimşek, 2008, s. 277).

Araştırma konusu olabildiğince ayrıntılı şekilde ele alınmaya çalışılmış, bu amaçla öğretmenlere sorular yöneltilmiştir. Durum çalışmasını diğer yöntemlerden ayıran yönü, çeşitli konuları anlamada ‘nasıl’ ve ‘niçin’ sorularını temel alan, araştırmacının kontrol edemediği bir olgu ya da olayın içine girmesi ve onu derinlemesine incelemesine olanak vermesi söylenebilir (Ekiz, 2009, s. 46; Yıldırım ve Şimşek, 2008, s. 277). Türkçe 1 Okuma Yazma Öğreniyorum Ders Kitabı’nın yapılandırmacı yaklaşıma uygunluğunu ortaya çıkarabilmek için, bu kitaplara yönelik öğretmenlere yarı yapılandırılmış görüşme formu aracılığıyla açık uçlu sorular yöneltilmiştir.

Çalışma Grubu

Çalışma grubunu, 2011-2012 Eğitim-Öğretim yılı farklı illerde birinci sınıfı okutan toplam 13 öğretmen oluşturmaktadır. Katılımcılar kolay ulaşılabilir örneklem yöntemine göre seçilmiştir. Tablo 1 katılımcılara ait kişisel bilgileri sunmaktadır.

Tablo 1. Katılımcılara İlişkin Kişisel Bilgiler

Katılımcı	Cinsiyet	Görev Yaptığı Okul	Tecrübe (Yıl Olarak)
Ö1	E	İsmail Hakkı Tonguç İ. Ö. O. – Konya	16 yıl
Ö2	K	İsmail Hakkı Tonguç İ. Ö. O. – Konya	18 yıl
Ö3	K	İsmail Hakkı Tonguç İ. Ö. O. – Konya	16 yıl
Ö4	K	İsmail Hakkı Tonguç İ. Ö. O. – Konya	13 yıl
Ö5	E	İsmail Hakkı Tonguç İ. Ö. O. – Konya	7 yıl
Ö6	K	Salur İ. Ö. O. – Antalya	2 yıl
Ö7	K	Türk Telekom Binalı Yıldırım İ. Ö. O. – Erzincan	6 yıl
Ö8	E	Yıprak İ. Ö. O. – Afyon	3 yıl
Ö9	K	Yıprak İ. Ö. O. – Afyon	4 yıl
Ö10	K	Cumhuriyet İlköğretim Okulu – Çankırı	1 yıl
Ö11	K	Kumçatı Şehit Mehmet İnal İ.Ö.O. – Şırnak	2 yıl
Ö12	E	Kumçatı Şehit Mehmet İnal İ.Ö.O. – Şırnak	2 yıl
Ö13	K	Kumçatı Şehit Mehmet İnal İ.Ö.O. – Şırnak	3 yıl

Tablo 1'e göre, Türkçe 1 Okuma Yazma Öğreniyorum Ders Kitabı'na yönelik veriler toplanırken 13 öğretmenle çalışılmıştır. Öğretmenlerin 5'i erkek, 8'i kadındır. Öğretmenlerin çalışma yılları 18 ile 1 yıl arasında değişmektedir.

Verilerin Toplanması

Araştırma için alan yazındaki ilgili kitap, tez, makale gibi kaynaklar taranmış, uzman görüşü alınmış ve Haziran 2007 tarihinde ve 2597 sayılı Tebliğler Dergisi'nde yayımlanan MEB Ders Kitapları ile Eğitim Araçlarının İncelenmesi ve Değerlendirilmesine İlişkin Yönerge incelenmiş ve alanındaki uzman kişilerin görüşleri de alınarak, içerik, dil ve anlatım, öğrenme-öğretme ve ölçme-değerlendirme yönleri açısından "Türkçe OYÖDK Görüşme Formu 1", "Türkçe OYÖDK Görüşme Formu 2", "Türkçe OYÖDK Görüşme Formu 3", "Türkçe OYÖDK Görüşme Formu 4" oluşturulmuştur (Not: Araştırmada "Okuma Yazma Öğreniyorum Ders Kitabı" "OYÖDK" olarak kısaltılmıştır).

Türkçe 1 Okuma Yazma Öğreniyorum Ders Kitabı "Birey ve Toplum", Sağlık ve Çevre", "Değerlerimiz" ve "Atatürk" olmak üzere dört temadan oluşmaktadır. Bu temalar Türkçe OYÖDK Görüşme Formları her temanın işleneceği tarihe göre bazı öğretmenlere elektronik posta, bazılarına da birinci elden yazılı olarak ulaştırılıp ve görüşleri de aynı yollarla yazılı olarak alınmıştır. "Türkçe OYÖDK Görüşme Formu"na araştırmacının gözlemleri ve öğretmenlerin önerileri doğrultusunda 2. 3. ve 4. Temalarla ilgili (daha önceki temalarda sorulmayan) yeni sorular eklenmiştir.

Verilerin Analiz Edilmesi

Veriler, içerik analizi yoluyla çözümlenmiştir. "İçerik analizi, belirli kurallara dayalı kodlamalarla bir metnin, görsellerin, görüşmelerin gibi durumların daha küçük içerik kategorileri ile özetlendiği sistematik bir tekniktir. Araştırmacılar içerik analizi esnasında belirlediği belli kelimelerin veya kavramların varlığını, anlamlarını ve ilişkilerini belirler ve

analiz ederek metinlerdeki mesaja ilişkin çıkarımlarda bulunurlar” (Büyüköztürk, 2010, s. 269). Veriler şu dört aşamada analiz edilmiştir: “(1) verilerin kodlanması, (2) temaların bulunması, (3) kodların ve temaların düzenlenmesi ve (4) bulguların tanımlanması ve yorumlanması” (Yıldırım ve Şimşek, 2008, s. 228). Öğretmenlerin görüşleri kodlama sonucu uygun tema ve alt temaların altında tartışılmıştır. Bulgular ve yorumlar öğretmen görüşleriyle desteklenmiştir.

Araştırmanın geçerlik ve güvenilirliğini sağlamada katılımcı teyidi kullanılmıştır. “Araştırmada elde edilen verilerin ve bunlara ilişkin araştırmacının ulaştığı sonuçların yorumların ver kaynakları (katılımcılar) ile teyit edilmesinde yarar vardır” (Yıldırım ve Şimşek, 2008, s. 268). Verilerin geçerlik ve güvenilirliğini sağlamak amacıyla bulgular katılımcı öğretmenlerden 2 öğretmene (Ö6, Ö18) elektronik posta yoluyla ulaştırılıp, onlardan bulguların kendi düşüncelerini yansıtıp yansıtmadığıyla ilgili görüşleri sorgulandı. Katılımcılardan Ö6; “Hazırlanan tezin bulgular bölümünde incelenen kitaplarla ilgili ulaşılan problemler, eksiklikler ve öneriler genel kapsamda benim düşüncelerimi yansıtıyor. Bulgular incelendiği zaman öğretmenlerin problemler ve eksiklikler konusunda ortak düşünceleri olduğu görülüyor. Çalışmada ulaşılan bu problem ve eksiklikler günlük yaşamda diğer öğretmen arkadaşlarla paylaştığımız problem ve eksikliklerle doğru orantılı.” ve Ö18; “Çalışmada, her tema sonrası uygulanan görüşme formuna verdiğim cevaplarla elde edilen bulgular örtüşmektedir. Kesitler halinde sunulan alıntılar kısmında da kendi cevaplarımı görmekteyim.” ifadeleriyle bulgularda tartışılan ders kitabıyla ilgili problemler, eksiklikler ve öneriler çerçevesinde kendi düşüncelerini genel olarak yansıttığını belirtmişlerdir.

3. BULGULAR VE YORUMLAR

Elde edilen verilerin analiz sonuçlarına ve bu analizlere dayalı olarak yorumlara yer verilmiştir. Bulgular görüşme formundaki soruların sıralanışına göre düzenlenmiştir. Öğretmenlerin araştırma sorularına verdikleri yanıtlar farklı kategorilerde de yer aldığı için frekans sayısı farklılık göstermektedir.

Tablo 2. Okuma Yazmaya Hazırlık Çalışmaları

Okumaya Yazmaya Hazırlık Çalışmaları		(f)
a.	Yeterli	
1.	Çizgi Çalışmaları	
i.	Alıştırma Dönemini Kısa Tutanlar İçin	1
2.	Görseller	2
i.	Alıştırma Dönemini Kısa Tutanlar İçin	2
b.	Yetersiz	
1.	Çizgi Çalışmaları	1
i.	Az Sayıda	10
ii.	Kademeli Geçiş Yok	1
iii.	Farklı Çalışmalar Yok	1
2.	Görseller	1
i.	Az Sayıda	2

Tablo 2'ye göre OYÖDK hazırlık çalışmalarını öğretmenlerin bir kısmı yeterli bulurken, büyük çoğunluğu yetersiz bulmaktadır. Yeterli bulanlar, *çizgi çalışmalarını ve görselleri alıştıırma dönemini kısa tutanlar* için yeterli olduğunu belirtirlerken, yetersiz bulanlar *çizgi çalışmalarını az sayıda olduğunu, kademeli geçişin ve farklı çalışmaların olmadığını ve görsellerin de az sayıda olduğunu* belirtmektedirler.

Okuma yazmaya hazırlık çalışmalarını yeterli bulan Ö3'ün; *"...Alıştırma dönemini kısa tutanlar için çizgi çalışmaları, görseller yeterli gelebilir. Ancak alıştıırma dönemini uzun tutanlar için yeterli gelmeyecektir..."* ifadesiyle alıştıırma dönemini kısa tutanlar açısından yeterli olabileceği anlaşılırken, Ö10'un; *"Okuma yazmaya hazırlık çalışmaları kısmen yeterliydi. Okul hayatına alışmaları için 'Bir gününü anlatan resimler' etkili olmuştur. Okumaya özendirme çalışmaları için ders kitabında iki farklı görsel kullanılmıştır. Öğrencilerden resimlere bakarak okuyormuş gibi davranmaları istenmektedir. Bu çalışmalar güzel. Serbest ve düzenli çizgi çalışmaları çok yetersizdi."* ifadesiyle sadece görseller açısından yeterli olduğu anlaşılmaktadır.

Okuma yazmaya hazırlık çalışmalarını yetersiz bulan Ö6; *"Verilen çizgi çalışmaları arasında zorluk derecesine göre kademeli bir geçiş olduğunu düşünmüyorum. Kitapta ilk olarak çok basit çizgi çalışmalarına yer verilirken daha sonra doğrudan zor olan çizgi çalışmalarına geçiliyor. Ayrıca çizgi çalışmalarının miktar olarak yetersiz olduğunu düşünüyorum. Ben öğrencilere kendi hazırladığım çizgi çalışmalarını dağıtıyorum, kitaptaki çalışmaları ise en son ev ödevi olarak veriyorum. Kitaptaki çizgi çalışmaları az olduğu için hemen bitiriyorlar zaten..."* ifadesiyle çizgi çalışmalarında kademeli geçiş ve bol miktarda çizgi çalışmasına yer verilmesi gerektiğine dikkat çekerken, Ö11 ise; *"OYÖ Ders Kitabı okuma-yazmaya hazırlık çalışmalarını yeterli bulmadım. Öğrencilerimin hazırbulunuşluğunu yükseltmek için yeterli değildi. Daha fazla ve farklı çalışmalar olmalıydı. Kendi hazırladığım çalışma kâğıtlarının ve farklı kaynaklardan kullandığım çalışma kâğıtlarıyla eksiklikleri kapatmaya çalıştım... Ders kitabının yanında alıştıırma kitabı da olmalıydı."* ifadesiyle çalışmaların sayı ve nitelik bakımından artırılmasını ve ders kitabının yanında alıştıırma kitabı da verilebileceğine dikkat çekmektedir.

Tablo 3. Sesleri Kazandırma

Ses Kazanımı	1. Grup Sesler (f)	2. Grup Sesler (f)	3. Grup Sesler (f)	4. Grup Sesler (f)	5. Grup Sesler (f)	6. Grup Sesler (f)
1. Sesi kavratma (Sesi hissetme, tanıma, ayırt etme, okuma)						
a. Yeterli	8	5	5	4	6	6
b. Yetersiz	5	6	6	5	3	4
i. Etkinlikler Arttırılmalı	6	5	7	4	5	2
ii. Görsellere Önem Verilmeli	2	1	1	-	-	2
iii. Bireysel Farklılıklara Dikkat Edilmeli	-	1	-	1	1	-
iv. Karıştırılan Seslere Önem Verilmeli	-	2	1	-	-	-
v. Uygun Puntoda Olmalı	-	-	-	1	-	-

2. Yazma						
a. Yeterli	-	4	2	2	5	3
b. Yetersiz	4	5	5	6	6	2
i. Bağımsız Yazılmalı	4	2	2	2	1	1
ii. Yeterli Yazma Alanı Olmalı	3	1	-	-	-	-
iii. Yazma Çalışmaları Arttırılmalı	10	7	9	6	7	7
iv. Büyük Ses Yazımına Önem Verilmeli	2	1	1	-	-	-
v. Karıştırılan Seslerin Yazımına Önem Verilmeli	3	2	1	-	-	-
vi. Dilbilgisi Kurallarına Dikkat Edilmeli	-	-	1	-	-	-

Tablo 3'e göre öğretmenlerin çoğunluğu OYÖDK'yı sesleri kazandırırken sesi hissetme, sesi tanıma, sesi ayırt etme ve sesi okuma aşamalarında yetersiz bulmaktadırlar. Yetersiz bulan öğretmenler *etkinlikler arttırılmalı, görsellere önem verilmeli, bireysel farklılıklara dikkat edilmeli, karıştırılan seslere önem verilmeli ve uygun puntoda olmalı* önerilerinde bulunmuşlardır. Sesleri kazandırırken sesi yazma aşamasında öğretmenlerin büyük çoğunluğu OYÖDK'yı yetersiz bulmaktadır. Yetersiz bulan öğretmenler *bağımsız yazılmalı, yeterli yazma alanı olmalı, yazma çalışmaları arttırılmalı, büyük ses yazımına önem verilmeli ve dilbilgisi kurallarına dikkat edilmeli* önerilerinde bulunmuşlardır.

1. grup seslerden "l" sesini kavratılması aşamasında OYÖDK'yı yeterli bulan Ö4'ün; *"l" sesi ile ilgili sesi hissetme, tanıma etkinlikleri yeterli. Çevre şartlarına göre, hazırbulunuşluğu yüksek öğrenciler hemen kavıyor.* ifadesiyle hazırbulunuşluğu yüksek öğrencilere göre düşünüldüğünde kitabın yeterli olduğu anlaşılmaktadır. 3. grup seslerden "r" sesini kavratılması aşamasında OYÖDK'yı yeterli bulmayan Ö12'nin; *"Kitaptaki sesi hissetme çalışmaları yetersizdi. İlk okuma setinden faydalanarak farklı etkinlikler kullanıldı. Özellikle 'n' ve 'r' sesini karıştıran çok fazla oldu. Bu iki sesle ilgili aynı anda etkinlikler yapılarak farklarını görmeleri sağlandı.*" ifadesiyle de sesi hissetme çalışmalarının arttırılması ve birbiriyle karıştırılabilecek seslere daha çok önem verilmesi gerektiği anlaşılmaktadır.

2. grup seslerden "i" sesini yazma aşamasında OYÖDK'yı yeterli bulan Ö6'nın; *"i" sesi, yazımı kolay bir ses olduğu için hazırlanan ses yazma çalışmasını yeterli buldum. Etkinlikler 'i' sesinde biraz çeşitlendirilmiş ve öğrencileri düşündürücü birkaç etkinliğe yer verilmiş. Etkinliklerle ilgili görseller ve 'i' sesiyle ilgili metin öğrencilerin seviyesine uygun hazırlanmış.*" ifadesiyle yazımı kolay seslere yönelik çalışmaların öğrenci seviyesine uygun olduğu anlaşılmaktadır. 1. grup seslerden "e" sesini yazma aşamasında OYÖDK'yı yetersiz bulan Ö3'ün; *"Yazma için çok az yer ayrılmış ve sadece bitişik yazıma yer verilmiş. Ben e, ee, eee, eeee yazımını daha doğru buluyorum..."* ifadesiyle yeterli yazma alanına yer verilmediği ve sesin önce tek olarak yazımı kavratıldıktan sonra aşamalı olarak bitişik yazımına geçilmesi gerektiği anlaşılmaktadır. 2. grup seslerden "m" sesini yazma aşamasında OYÖDK'yı yetersiz bulan Ö6 ise; *"m" sesini öğrendikten sonra öğrenciler 'n' sesi ile 'm' sesini çok karıştırdılar. Bu sebeple ders kitabında 'm' sesiyle ilgili daha fazla yazma çalışmasına ve farklı etkinliklere yer verilmeliydi. Etkinlikler yetersiz kalmış. Büyük 'm'nin yazımına yeterince önem verilmemiş... 'm' sesi 3. grubun son sesi olduğu için 'm' sesi etkinliklerinin hemen ardından tüm grup sesleriyle ilgili hazırlanan bazı*

etkinliklere yer verilmiş. Hazırlanan etkinlikler güzel ve öğrenci açısından eğlenceli ama gruptaki tüm sesleri kapsar nitelikte değil..." ifadesiyle yazım aşamasında karıştırılabilecek seslere dikkat edilmesini ve bu seslere yönelik yazım çalışmalarının arttırılmasını, büyük sesin yazımına önem verilmesini ve etkili etkinliklerin tüm seslere yönelik olması gerektiğini vurgulamaktadır.

Tablo 4. Seslerden Hece, Hecelerden Sözcük, Sözcüklerden Cümle ve Cümlelerden Metin Oluşturma

Hece-Sözcük-Cümle-Metin Oluşturma	Birey ve Toplum Teması (f)	Sağlık ve Çevre Teması (f)	Değerlerimiz Teması (f)	Atatürk Teması (f)
a. Yeterli	-	-	2	1
1. Ses - Hece Oluşturma	2	-	-	-
2. Hece - Sözcük Oluşturma	3	1	-	1
3. Sözcük - Cümle Oluşturma	1	-	-	-
4. Cümle - Metin Oluşturma	-	-	1	1
5. Değerlendirme Çalışmaları	-	1	-	-
6. Görsellerle Destekleme	-	1	-	-
b. Yetersiz	-	-	1	2
1. Ses - Hece Oluşturma	1	3	-	-
2. Hece - Sözcük	6	4	-	-
3. Sözcük - Cümle	4	5	-	-
i. Cümleler Kısa Olmalı	-	-	1	-
4. Cümle-Metin Oluşturma	3	1	-	-
i. Metinler Akıcı Olmalı	-	-	1	-
5. Bireysel Farklılıklara Dikkat Edilmeli	-	1	1	1
6. Etkinlik Sayısı Arttırılmalı	-	2	7	8

Tablo 4'e göre seslerden hece, hecelerden sözcük, sözcüklerden cümle ve cümlelerden metin oluşturmada OYÖDK'yi öğretmenlerin büyük çoğunluğu yetersiz bulmaktadır. Yeterli bulan öğretmenler bu aşamaların, değerlendirme çalışmaları ve görsellerle desteklendiğini belirtirlerken; yetersiz bulan öğretmenler, cümlelerin kısa olmasını, metinlerin akıcı olmasını, bireysel farklılıklara dikkat edilmesini ve etkinlik sayısının arttırılmasını önermektedirler.

3. grup seslerden hece, hecelerden sözcük, sözcüklerden cümle ve cümlelerden metin oluşturmada kitabı yeterli bulan Ö3'ün; "Verdiği hecelere göre uygun kelimeler türetmiş. Türettiği kelimelere uygun cümleler yazmış ama sayı arttırılabildi." ifadesiyle kitapta türetilen hece, kelime ve cümlelerin ses grubuna uygun olduğu fakat etkinlik sayısının arttırılması gerektiği anlaşılırken; yetersiz bulan Ö2'nin: "Hece, hecelerden sözcük, sözcüklerden cümle oluşturma etkinlikleri sınırlı idi. Yazı puntosu çok büyük tutularak sayfa doldurulmuş. Yazı puntosu daha küçük olup, daha fazla hece, kelime ve cümlelere yer verilebilirdi. Metinler güzel, fakat bazı metinler çok uzun cümlelerden oluşuyor. Sürükleyici ve akıcı değil bu tür metinlerin okunmasında ve yazılmasında isteksizlik oluyor." ifadesiyle yazı puntosunu öğrenci düzeyine uygun vererek etkinlik sayısının arttırılması ve çok uzun cümlelerin olmadığı akıcı metinlere yer verilmesi gerektiği anlaşılmaktadır.

Tablo 5. Seslerin Kazandırılmasına Yönelik Etkinlik Önerileri

Etkinlik Önerileri	Birey ve Toplum Teması (f)	Sağlık ve Çevre Teması (f)	Değerlerimiz Teması (f)	Atatürk Teması (f)
1. Seslerin Üzerinde Gitme	1	-	-	-
2. Bulmaca	3	5	3	3
3. Resim Yorumlama	-	-	1	-
4. Boşluk Doldurma	-	-	-	1
5. Ses-Hece Tablosu	1	-	-	1
6. Sözcük-Cümle Tamamlama	-	-	1	-
7. Karışık Sözcüklerden Cümle Oluşturma	2	2	2	-
8. Bilmece-Tekerleme	-	1	1	-
9. Şiir -Şarkı Oluşturma	-	-	1	1
10. Ses-Hece-Sözcük-Cümle-Metin Resimlendirme	2	-	2	1
11. Görsel Dikte	2	3	2	2
12. Sözcük-Cümle-Metin Örnekleri	5	7	4	5
13. Düz ve Bitişik Eğik Yazıyı Karşılaştırma	-	-	1	-
14. Oyun	1	-	1	1
i. Kukla	1	-	-	-
ii. Tombala	1	-	-	1
15. Var Olan Etkinlikler Yeterli	-	1	1	1

Tablo 5'e göre seslere yönelik öğretmenler OYÖDK'da bulunması için *seslerin üzerinde gitme, bulmaca, resim yorumlama, boşluk doldurma, ses-hece tablosu, sözcük-cümle tamamlama, karışık sözcüklerden cümle oluşturma, bilmece-tekerleme, şiir -şarkı oluşturma, ses-hece-sözcük-cümle-metin resimlendirme, görsel dikte, sözcük-cümle-metin örnekleri, düz ve bitişik eğik yazıyı karşılaştırma, kukla ve tombala* etkinliklerini önermektedirler.

Örneğin, 6. grup sesler için Ö3; *"Tombala oynanabilir. Evde içinde ğ, v, f, j geçen kelimelerin yazılı olduğu kartlar hazırlanır. Öğrencilere kartlar dağıtılır ve kelimeler torbadan çekilir. Çinko ve tombala yapanlar ödüllendirilir."* ifadesiyle tombala oyununu önerirken, Ö4; *"...Daha fazla metin çalışması ve hece tablosuyla bulmaca gibi etkinlikler olabilirdi. 1. Sınıf kitapları ile birlikte seslere yönelik Cd'de olsa güzel olabilir."* ifadesiyle daha fazla metin çalışmaları, hece tablosu ve bulmaca gibi etkinliklere ve seslerle ilgili kitapla birlikte CD'lerin verilmesini önermektedir. Ö12; *"Karışık kelimeler verilerek anlamlı cümleler oluşturma etkinliği olmalı. Görsel dikteye daha fazla yer verilmeli."* sözleriyle anlamlı cümle oluşturma ve görsel dikteye dikkat çekmektedir. Ö2 ise; *"...Hecelerden kelimeler oluşturma, kelimelerden cümleler oluşturma gibi etkinliklere yer verilmeli. Kitap yerine fasikül şeklinde, her harf grubu için verilen dergiler olsaydı daha iyi olurdu."* ifadesiyle kelime ve cümle oluşturma etkinliklerinin olmasını ve her harf grubuna yönelik fasiküllerin ya da dergilerin olmasını önermektedir.

Tablo 6. Metinlerin Temalara Uygunluğu

Metinler (Okuma ve Dinleme)	Birey ve Toplum Teması (f)	Sağlık ve Çevre Teması (f)	Değerlerimiz Teması (f)	Atatürk Teması (f)
a. Uygun	5	5	6	5
1. İlgi çekici	2	1	1	2
2. Eğlendirici	1	-	-	1
3. Amaçlara Uygun	1	-	-	-
4. Günlük yaşamla bağlantılı	2	2	1	1
5. Öğrenci Seviyesinde	-	-	1	2
6. Yeterli Uzunlukta	-	-	-	1
b. Uygun değil				
1. Yaşamla bağlantısız	3	3	2	2
2. İlgi çekici değil	1	1	1	1
3. Uzun	-	1	1	1
4. Öğrenci İhtiyaçlarından Uzak	-	1	-	-
c. Etkinlikler (Metinlere yönelik)				
1. Yeterli	5	4	2	4
i. Görsellerle Uyumlu	1	-	-	-
ii. Öğrenci seviyesinde	1	1	2	2
iii. İlgi Çekici	-	1	1	-
iv. Ön Bilgileri Harekete Geçirici	-	-	1	-
v. Günlük Yaşamla Bağlantılı	-	-	1	-
vi. Kazanımlara Uygun	-	1	1	1
2. Yetersiz	-	-	1	1
i. Etkinlik az	5	5	4	4
ii. Kısa ve Yalın	-	1	-	1
iii. Düşünce Gücünü Arttırmaktan Uzak	-	1	-	-

Tablo 6'ya göre öğretmenlerin çoğunluğu OYÖDK'daki metinleri temalara uygun bulmaktadır. Öğretmenlere göre metinler *ilgi çekici, eğlendirici, amaçlara uygun, günlük yaşamla bağlantılı, öğrenci seviyesinde* ve *yeterli uzunlukta*dır. Metinleri temalara uygun bulmayan öğretmenlere göre ise metinler *yaşamla bağlantısız, ilgici çekici değil, uzun* ve *öğrenci ihtiyaçlarından uzaktır*.

Örneğin, Sağlık ve Çevre Teması'na yönelik Ö2; "*Sağlık ve Çevre Teması'na uygun metinler seçilmiş. Metinler ilgilerini çekiyor. "Piknik Yeri" ve "Dişlerin Öfkesi" adlı metinler çocukların yaşantılarına uyan, kendi yaşadıkları sorunları ortaya koyan metinler. Bu konularda daha duyarlı olmalarını sağlayacağına inanıyorum.*" ifadesiyle metinlerin ilgi çekiciliği ve yaşamla bağlantılı olduğunu belirtirken; Ö11 ise; "*Metinler temanın yapısına uygun olabilir, fakat yaşamla bağlantısı yok. Güneydoğu'nun yaşam kültürüne çok aykırı. Kullanılan isimler, kullanılan cümleler çocuklara çok uzak. Hiç duymadığı ve hayatında karşılaşmayacağı sözcüklerle elde edilen metinler çocuklara anlamsız geliyor. Anlamadıkları için de öylesine okuyup geçiyorlar. Dinlerken de anlamsız gözlerle bakıyorlar.*" ifadesiyle metinler seçerken bütün bölgelerin göz önüne alınması gerektiğini vurgulamaktadır.

Tablo 6'ya göre öğretmenlerin yarısından fazlası metinlere yönelik etkinlikleri yeterli bulmaktadır. Bu öğretmenlere göre *etkinlikler görsellerle uyumlu, öğrenci seviyesinde, ilgi*

çekici, ön bilgileri harekete çekici, günlük yaşamla bağlantılı ve kazanımlara uygundur. Yetersiz bulan öğretmenlere göre ise etkinlikler az, kısa ve yalın, düşünce gücünü arttırmaktan uzaktır.

Örneğin, Değerlerimiz Teması'ndaki metinlere yönelik etkinlikleri yeterli bulan Ö5; "Ön bilgileri harekete geçirici, günlük hayatla ilişkilendirici, anlamaya yönelik etkinlikler olduğunu düşünüyorum." ifadesiyle etkinliklerin ön bilgileri harekete geçirmesi ve günlük yaşamla bağlantısını ele alırken, Ö7 ise; "Etkinlikler öğrenci düzeyine uygun ve kazanımları destekliyor." ifadesiyle kazanımları gerçekleştirme yönünü ele almaktadır. Yetersiz bulan Ö8'in; "Etkinlikler çok kısa ve yalın öğrencinin düşünce gücünü ve bilgi dağarcığını geliştirmekten çok uzak." ifadesiyle etkinliklerin kısa, yalın, düşünce gücünü ve bilgi dağarcığını geliştiremediği anlaşılırken; Atatürk Teması'na ilişkin Ö6'nın; "... 'Senin Adın Mustafa Kemal Olsun' metni ile ilgili kitapta etkinlik yer almaması ve 'Cumhuriyet' metni ile ilgili de sadece görsellere yer verilmiş olması kitabın büyük bir eksikliği diyebilirim. 'Atatürk ve Cemil' metni ile ilgili hazırlanan etkinlikler ise öğrencilerin seviyesine göre basit kalmış." ifadesiyle etkinliklere çok az yer verildiği ve var olanlarında öğrenci seviyesinin altında kaldığı anlaşılmaktadır.

Tablo 7. Bireysel Farklılıklara Dikkat Etme

Bireysel Farklılıklar	Birey ve Toplum Teması (f)	Sağlık ve Çevre Teması (f)	Değerlerimiz Teması (f)	Atatürk Teması (f)
a. Dikkat Edilmiş	3	3	2	4
1. Çoklu Zekâ Kuramı Göz Önünde Bulundurulmuş	1	1	1	-
2. Görsellik	-	1	1	-
b. Dikkat Edilmemiş	1	1	2	2
1. Seviye Farkı Gözetilmemiş	2	1	2	3
2. Zekâ Alanları Gözetilmemiş	3	4	2	3
3. Tek Tip Öğrenci Modeli Ele Alınmış	2	3	1	1
4. Hep Aynı Etkinlikler	2	1	-	-
5. İşitsel Öğeler Gözetilmemiş	-	1	1	-

Tablo 7'de öğretmenlerin çoğunluğuna göre OYÖDK'da bireysel farklılıklara dikkat edilmemiş. Dikkat edildiğini belirten öğretmenlere göre kitap *çoklu zekâ kuramı göz önünde bulundurulması* ve *görsellik* açısından bireysel farklılıklara hitap etmektedir. Dikkat edilmediğini belirten öğretmenlere göre ise kitapta *seviye farkı gözetilmemiş*, *zekâ alanları gözetilmemiş*, *tek tip öğrenci modeli ele alınmış*, *hep aynı etkinliklere yer verilmiş* ve *işitsel öğeler gözetilmemiş*.

OYÖDK'da bireysel farklılıklara dikkat edildiğini belirten Ö7'nin; "Yeterli buluyorum. Çünkü kitaptaki etkinliklerle öğretmenlere fikir vermek amaçlanıyor. Öğretmen sınıf seviyesini ve öğrencilerin bireysel özelliklerini dikkate alarak etkinlikleri çeşitlendirebilir." ifadesiyle kitabın yeni etkinlikler oluşturmada bireysel farklılıklar açısından fikir verici yapısının olduğunu anlaşılmaktadır. Dikkat edilmediğini belirten Ö11'in; "...Tek tip öğrenci modeline göre hazırlanmış. Bazı etkinlikler var ki, çok kolay ve sıradan. İyi öğrenciler için zorlayıcı etkinliklere yer verilmemiş. Farklı zekâ tiplerine göre etkinlikler çok az." ifadesiyle kitaptaki etkinliklerin tek tip öğrenci modeline göre hazırlandığı anlaşılırken, Ö12'in; "...Bazı öğrencilerimiz

görsellerle, bazı öğrencilerimiz ise canlandırmalarla ve bazı öğrencilerimiz ise işitsel etkinlikler gibi etkinliklerle temalardaki etkinlikleri daha iyi anlayabilmektedir. Fakat OYÖ Ders Kitabı'nda bireysel farklılıkları dikkate alarak hazırlanan etkinlikleri görmemiz mümkün değildir. Bu açıdan etkinlikleri yeterli bulmuyorum. Geliştirilmesinin öğrenci ve öğretmen yararına olacağını düşünüyorum." ifadesiyle de öğrencilerin zekâ alanlarının göz önünde bulundurulması gerektiği anlaşılmaktadır.

Tablo 8. Günlük Yaşamla Bağlantı ve Diğer Derslerle İlişki

Günlük Yaşamla Bağlantı	Birey ve Toplum Teması (f)	Sağlık ve Çevre Teması (f)	Değerlerimiz Teması (f)	Atatürk Teması (f)
a. Yeterli	-	8	8	6
b. Yetersiz	-	5	4	5
Diğer Derslerle (Disiplinler Arası) İlişki				
a. Kurulmuş	-	12	8	10
b. Kurulmamış				
1. Tüm Derslerle İlişki Kurulmalı	-	1	-	-
2. Zaman Açısından Uyumsuz	-	-	-	1

Not: 'Günlük Yaşamla Bağlantı' ve 'Disiplinler Arası İlişki' 2. temadan itibaren sorgulanmıştır.

Tablo 8'e göre öğretmenlerin çoğunluğu OYÖDK'yi günlük yaşamla bağlantı kurma açısından yeterli bulmaktadır.

OYÖDK'da günlük yaşamla bağlantı kurulduğunu belirten Ö6; "Metinler günlük yaşamda öğrencilerin karşılaşılabilecekleri konulardan seçilmiş. Ayrıca metinlerde öğrencilere yönelik sorular aracılığıyla öğrencilerin günlük yaşamla ilişki kurmaları sağlanıyor." ifadesiyle kitaptaki metinler ve sorular aracılığıyla bağlantının kurulduğunu vurgularken, bağlantı kurulmadığını belitten Ö11 ise; "Bulduğumuz bölgeden dolayı günlük yaşamla ilişkilendirmek çok da kolay olmuyor." ifadesiyle yaşanan bölgelere göre esnekliğin bulunmadığını vurgulamaktadır.

Tablo 8'de öğretmenlerin büyük çoğunluğuna göre OYÖDK'da diğer derslerle (disiplinler arası ilişki) kurulmuş. Ayrıca öğretmenler tüm derslerle ilişki kurulmasını ve zaman açısından uyumlu olmasını önermektedirler.

OYÖDK'da diğer derslerle (disiplinler arası) ilişki kurulduğunu belirten Ö2'nin; "Bazı etkinlikler Matematik dersinde sayıların öğretimi ile paralellik gösteriyor. Ayrıca Görsel Sanatlar dersini destekleyici bazı etkinliklere yer verilmiş. Bazı konular ile Hayat Bilgisi dersi ile de bağlantı kurulabiliyor. Bu sebeple kitabı bu yönden yeterli buluyorum." ifadesiyle diğer derslerle olan ilişkiyi belirtirken, Atatürk Teması'nda bu ilişkinin kurulmadığını belirten Ö2'nin; "Atatürk Tema'sı ile ele alınan konuların işleniş zamanı Hayat Bilgisi dersi ile zaman açısından tutmuyor. Bu konular 23 Nisan Bayramı dönemine denk getirilseydi daha uyumlu olurdu. Öğretmenler olarak zamanı ayarlamak mümkün değil, çünkü ses döneminde veriliyor bu konular." ifadesiyle ele alınan konuların zaman açısından uyumlu olmadığı anlaşılmaktadır.

Tablo 9. Yaratıcılığı Ortaya Çıkarma ve Geliştirme

Yaratıcılığı Ortaya Çıkarma ve Geliştirme	Birey ve Toplum Teması (f)	Sağlık ve Çevre Teması (f)	Değerlerimiz Teması (f)	Atatürk Teması (f)
a. Yeterli	-	-	2	6
1. Farklı Düzeylere Hitap Etmeli	-	-	-	1
b. Yetersiz	-	-	2	1
1. Etkinlik Sayısı Az	-	-	2	-
2. Etkinlikler Aynı	-	-	1	1
3. Etkinlikler Kalitesiz	-	-	1	-
4. Zaman Açısından Uyumsuz	-	-	1	-
5. Öğrenci Pasif	-	-	1	1
6. Düşünmeye Teşvik Edici Değil	-	-	-	1

Not: 'Yaratıcılığı Ortaya Çıkarma ve Geliştirme' 3. temadan itibaren sorgulanmıştır.

Tablo 9'a göre öğretmenlerin yarısından fazlası yaratıcılığı ortaya çıkarma ve geliştirme açısından OYÖDK'yı yetersiz bulmaktadır. Yeterli bulan bir öğretmen *farklı öğrenci düzeylerine hitap edilmesini* önermektedir. Yetersiz bulan öğretmenlere göre *yaratıcılığı ortaya çıkarma ve geliştirme açısından kitaptaki etkinlik sayısı az, etkinlikler aynı, etkinlikler kalitesiz, zaman açısından uyumsuz, öğrenci pasif ve düşünmeye teşvik edici değil.*

OYÖDK'yı öğrenci yaratıcılığını ortaya çıkarma ve geliştirme açısından Atatürk Teması'nda yeterli bulan Ö8; *"Bulmaca tarzı etkinlikler ve karıştırılmış ses ve heceler temaya zenginlik katmış. Fakat bu tür etkinlikler genelde akademik düzeyi yüksek öğrenciler tarafından yapılabiliyor."* ifadesiyle etkinliklerin farklı düzeydeki öğrencilere de hitap etmesini önermektedir. Yetersiz bulan Ö12; *"Temalardaki etkinlikler öğrenci yaratıcılığı ortaya çıkarma açısından oldukça yetersiz. Öğrenciye çeşitli araştırma etkinlikleri sunmuyor. Öğrenci pasif kalıyor. Etkinlikler öğrenciyi düşündürmeli bir ürün ortaya çıkarmasına yardımcı olmalıdır."* ifadesiyle kitaptaki etkinliklerin öğrencileri aktif hale getirici, düşündürücü ve ürün ortaya koymaya yönelik olmasını vurgularken, Ö6 ise, *"...Kitapta yer verilen etkinlikler çoğunlukla hep aynı türden, bu sebeple bir süre sonra öğrenciler ezber yapmaya başlıyor etkinlikleri. Farklı türde etkinlikler kullanılarak bu durumun oluşmasına engel olunabilirdi."* ifadesiyle öğrencileri ezberle yönlendiren hep aynı türden etkinliklere yer verilmemesini vurgulamaktadır.

Tablo 10. Eleştirel Düşünme ve Problem Çözme Becerisi

Eleştirel Düşünme	Birey ve Toplum Teması (f)	Sağlık ve Çevre Teması (f)	Değerlerimiz Teması (f)	Atatürk Teması (f)
a. Yeterli	-	-	-	4
1. Metinler Aracılığıyla	-	-	-	1
2. Tema Sonlarında	-	-	-	1
b. Yetersiz	-	-	-	1
1. Metinlere Yerleştirilmeli	-	-	-	1
2. Etkinliklere Yerleştirilmei	-	-	-	3
Problem Çözme Becerisi				
a. Yeterli	-	-	-	4
1. Sadece Tema Sonlarında	-	-	-	1
2. Beceri Sonrasına Taşınmıyor	-	-	-	1
b. Yetersiz	-	-	-	2
1. Tema İçinde Yer Verilmemiş	-	-	-	1

2. Bireysel Farklılıklar Gözardı	-	-	-	1
3. Merak Uyandırıcı Olmalı	-	-	-	1
4. Problem Durumları Olmalı	-	-	-	1

Not: 'Eleştirel Düşünme' ve 'Problem Çözme Becerisi' 4. temada sorgulanmıştır.

Tablo 10'a göre OYÖDK'yi eleştirel düşünme açısından öğretmenlerin yarısından fazlası yeterli bulurken, kalan kısmı yetersiz bulmaktadır. Yeterli bulanlar *metinler aracılığıyla ve tema sonlarında gerçekleştiğini* belirtirlerken; yetersiz bulanlar ise *metinlere ve etkinliklere yerleştirilmesini* önermektedirler.

OYÖDK'yi eleştirel düşünme açısından yeterli bulan Ö2; "*Eleştirel düşünme ve farklı açıdan bakma metinlerle kazandırılıyor.*" ifadesiyle bu becerilerin metinlerle gerçekleştiğini belirtmektedir. Yetersiz bulan Ö7 ise; "*Eleştirel düşünme becerisinin kazandırılabilmesi için ders kitapları yazılırken özellikle metin seçiminde bu konunun dikkate alınması, metinlere eleştirel düşünme becerisi kazandırma yönüyle de bakılması ve metin seçiminin bu bilinçle yapılması gerekmektedir. Etkinlikler öğrencilere eleştirel düşünme becerisi kazandırabilecek ve bu beceriyi kullanmayı sağlayacak şekilde düzenlenmelidir. Öğrencilere kazandırılması hedeflenen temel beceriler arasında yer aldığı halde, ders kitapları ve etkinlikler hazırlanırken eleştirel düşünme becerisi kazandırma boyutunun dikkate alınmadığını düşünüyorum.*" ifadesiyle eleştirel düşünmeyi öğrencilere kazandırmada metinlerin seçimi ve etkinliklerin düzenlenmesindeki önemine dikkat çekmektedir.

Tablo 10'a göre OYÖDK'yi problem çözme becerisi bakımından öğretmenlerin yarısı yeterli bulurken, diğer yarısı da yetersiz bulmaktadır. Yeterli bulanlar *sadece tema sonlarında bulunduğunu ve becerinin sonraya taşınmadığını* belirtmektedir. Yetersiz bulanlar *tema içine serpiştirilmediğini, bireysel farklılık göz ardı edildiğini, merak uyandırıcılık ve problem durumlarının olmadığını* belirtmektedirler.

OYÖDK'yi problem çözme becerisi bakımından yeterli bulan Ö11; "*Problem çözme becerisi kazandırıyor, fakat sadece o anda kazandırıyor. Daha sonra böyle bir durumla karşılaşıldığında o beceriyi kullanamıyorlar.*" ifadesiyle kazandırılan problem çözme becerisinin problem anına taşınmadığını belirtmektedir. Yetersiz bulan Ö9 ise; "*Ders kitabı bu konuda eksik, özellikle bireysel farklılıkları göz önünde bulundurmamış.*" ifadesiyle bireysel farklılıklara yer verilmediğini vurgulamaktadır.

4. SONUÇ

İlköğretim birinci sınıf öğretmenlerinin görüşleri sonucunda Türkçe 1 Okuma Yazma Öğreniyorum Ders Kitabı'na yönelik aşağıdaki sonuçlara ulaşılmıştır.

1. Türkçe OYÖDK okuma-yazmaya hazırlık çalışmaları (çizgi çalışmaları ve görseller) bakımından yetersizdir. Buna göre düzenli-düzensiz çizgi çalışmalarının az olduğu, kademeli geçişin olmadığı ve görsellerin amaca hizmet etmediği anlaşılmaktadır. Bu sonuç alan yazındaki teorik bilgilerle (Bilir, 2005; Akyol, 2010) örtüşmemektedir.

“Okula yeni gelen çocukların çoğu, okuma ve yazmaya başlamaları için gerekli fiziksel, duygusal, toplumsal olgunluğa henüz erişmemiş ve bazı ön becerilerden yoksun olabilir. Bu durumdaki çocuklar için bir hazırlık çalışması yapmak gereklidir” (Bilir, 2005: s. 95). Yazı öncesi dönemde hazırlık için önemli bir yer tutan çizgi çalışmalarından kesinlikle taviz verilmemelidir. Çizgi çalışmalarının süresi mümkün olduğunca kısaltılmamalı, çalışmalarda gelişigüzelikten kaçınılmalıdır. Bu dönemde amaç, çocukları yazmaya ısındırmak, yazma işini gerçekleştirirken nasıl oturulacağını, kalemin nasıl tutulacağını, kâğıdın pozisyonunun nasıl olacağını kavratarak alışkanlık haline getirmektir (Akyol, 2010).

2. Türkçe OYÖDK sesleri kavratma (sesi hissetme, tanıma, ayırt etme ve okuma) açısından etkinlikler az sayıda, görseller yetersiz, bireysel farklılıklara dikkat edilmemiş, karıştırılan seslere önem verilmemiş ve kitap öğrenci düzeyine uygun puntoda yazılmamıştır. Sesleri yazma aşaması açısından yeterli yazma alanı az, yazma çalışmalar az, büyük seslerin yazımına önem verilmemiş, yazımı karıştırılan seslere önem gösterilmemiş ve dilbilgisi kurallarına dikkat edilmemiştir. Bu sonuç alan yazındaki teorik bilgilerle (Ferah, 2007; Güneş, 2007) örtüşmemektedir.

Sesi hissetme ve tanıma aşamasında öğrencinin sesi ayırt etmesi, dikkatini yoğunlaştırması ve seçerek dinlemesi bekleniyor. Tanıma etkin bir şekilde hatırlamayla yani önceki deneyimlerle ilişkiliyken ayırt etme sesin farkına varma ve sesi sezme anlamında bir içeriğe sahiptir (Ferah, 2007). Sesin tanınması gerçekleştirildikten sonra sesin yazdırılmasına geçilmelidir. Bu aşamada sesin sembolü olan harfin yazımı için harfi tanıma ve okuma, parmakla çizme, sesi yazma ve satır çizgilerine yazma işlemleri yapılmalıdır (Güneş, 2007).

3. Türkçe OYÖDK seslerden hece, hecelerden sözcük, sözcüklerden cümle ve cümlelerden metin oluşturma bakımından yetersizdir. Ayrıca, kitapta çok az sayıda etkinlik örneğine yer verildiği, metinlerin akıcı ve cümlelerin kısa olması gerektiği vurgulanmaktadır. Bu sonuç alan yazındaki teorik bilgilerle (Güneş, 2007b; MEB, 2009; Yılmaz, 2006) örtüşmemektedir.

“Yapılandırmacı yaklaşıma göre öğrenme, öğrencinin ön bilgileriyle yeni bilgileri birleştirerek, bütünleştirerek, yeni anlamlar oluşturduğu aktif bir süreçtir. Bu süreçte ön bilgilerle yeni bilgilerin birleştirilmesi ve anlamlandırılması çok önemlidir. Okuma yazma öğretiminde de bu sürece önem verilmekte ve seslerin birleştirilerek anlamlı hale getirilmesi üzerinde durulmaktadır” (Güneş, 2007, s. 231). Okuma-yazma öğretiminde en önemli aşama sesleri birleştirerek heceye ulaşma, hecelerden kelime ve kelimelerden cümle oluşturma aşamasıdır (MEB, 2009). En son aşama metin oluşturma aşamasıdır. Bu aşamada öğrenilen kelimeler ve cümleler yardımıyla metin oluşturulmalıdır. Metinlerin doğru yazılmasına ve yazının estetik olmasına özen gösterilmelidir. Öğrencilerin yazıları dört çizgi ve üç aralıktan satır çizgilerine yazılmalıdır. Aynı zamanda kendi oluşturdukları farklı metinleri okumaları teşvik edilmelidir (Yılmaz, 2006).

4. Araştırmaya katılan öğretmenler seslerin kazandırılmasında; seslerin üzerinden gitme, hece oluşturma, kelime türetme, cümle oluşturma, bulmaca, boşluk doldurma, grup ses ve kazanım değerlendirme, resimleri yorumlama, şiir yazma, şarkı oluşturma, sözcük-cümle tamamlama, hece tablosu, karışık sözcüklerden cümle oluşturma, düz yazı ve bitişik eğik yazı

karşılaştırma, sese yönelik bilmece-tekerleme, ses-hece-sözcük-cümle-metin resimlendirme, görsel dikte, sözcük-cümle-metin örnekleri ile kukla ve tombala gibi oyun etkinliklerini önermektedirler.

5. Türkçe OYÖDK'daki metinler ilgi çekici, eğlendirici, amaçlara uygun, günlük yaşamla bağlantılı, öğrenci seviyesinde ve yeterli uzunlukta olması açısından temalara uygundur. Bu metinlere yönelik etkinlikler ise görsellerle uyumlu, öğrenci seviyesinde, ilgi çekici, ön bilgileri harekete geçirici, günlük yaşamla bağlantılı ve kazanımlara uygundur.

Bu konuyla ilgili olarak Küçükaydın (2013) 3. Sınıf Türkçe Ders Kitabı görseller yönünden ve metin görsel uyumu açısından yetersiz görmüş, temalara göre metinlerin tam olarak farklı boyutları yansıtmadığı ve bazı metinlerin tekrar gözden geçirilerek gerekirse çıkarılması gerektiği kanısına varmıştır. Çeçen ve Çiftçi (2007), 6. Sınıf Türkçe ders kitaplarındaki metinlerin temalara uygun olarak önceden yetkililer tarafından belirlenmesi gerektiğini savunmuşlardır.

6. Türkçe OYÖDK'da seviye farkı gözetilmemesi, zekâ alanları gözetilmemesi, tek tip öğrenci modeli ele alınması, hep aynı etkinliklere yer verilmesi ve işitsel öğeler atlanması açısından bireysel farklılıklara dikkat edilmemiş.

7. Türkçe OYÖDK'da günlük yaşamla bağlantı ve diğer derslerle (disiplinler arası) ilişki kurulmuş, fakat bu ilişkinin tüm derslerle kurulması ve zaman açısından paralellik göstermesi gerektiği vurgulanmaktadır.

Bu konuyla ilgili olarak Şahin (2008), Türkçe 1 Ders Kitabında konuların işlenişinde diğer derslerle ilişkilendirmenin göz önünde bulundurulduğunu ortaya koymuştur.

8. Türkçe OYÖDK öğrenci yaratıcılığını ortaya çıkarma ve geliştirmede etkinlik sayısı az olması, etkinliklerin hep aynı türden olması, etkinliklerin kalitesiz olması, zaman açısından uyumsuz olması, öğrenciyi pasifliğe itmesi ve öğrenciyi düşünmeye teşvik edici olmaması açısından yetersizdir.

9. Türkçe OYÖDK eleştirel düşünmeyi kazandırma açısından metinler aracılığıyla ve tema sonlarında yer alması ile yeterli olsa da eleştirel düşünme becerisi bütün metinlere ve etkinliklere yerleştirilmesi gerekmektedir.

Yaratacılığı ortaya çıkarma ve eleştirel düşünmeyi kazandırmayla ilgili olarak yukarıdaki sonuçların aksine Bircan (2014), 1. Sınıf Öğrenci Çalışma Kitabı'nda üst düzey düşünme becerilerinden olan eleştirel düşünme ve yaratıcı düşünme becerilerine yönelik etkinliklerin en fazla yüzdeye sahip olduğunu ortaya koymuştur.

10. Türkçe OYÖDK'da problem çözme becerisi tema sonlarında yer almasına karşın; temalar içine serpiştirilemediği, bireysel farklılıkların göz ardı edildiği, merak uyandırıcılığın ve örnek problem durumlarının olmadığı için bu beceri sonraya taşınmamaktadır.

Bu sonucu destekleyici şekilde Bircan (2014), 1. Sınıf Öğrenci Çalışma Kitabı'nda problem çözme becerilerine yönelik etkinlikler oldukça sınırlı sayıda yer aldığını belirlemiştir.

5. ÖNERİLER

Bu araştırmada ulaşılan sonuçlar doğrultusunda aşağıdaki önerilerde bulunulabilir.

1. Okuma-yazmaya hazırlık çalışmalarına yönelik etkinlikler arttırılmalı, çizgi çalışmalarında kolaydan zora doğru bir sıra izlenmelidir. Etkinlikler görsellerle daha fazla desteklenmelidir.
2. Sesi hissetme, tanıma, ayırt etme, okuma ve yazmaya yönelik görseller arttırılmalı ve yazma çalışmalarına daha çok yer verilmelidir.
3. Seslere ve metinlere yönelik etkinliklerde bireysel farklılıklar göz önünde bulundurulmalıdır. Farklı zekâ alanlarına hitap edici etkinlikler bulunmalıdır.
4. Öğretim yılı içerisinde birinci sınıf okutan öğretmenlerden kitaplara yönelik olumlu-olumsuz görüşleri alınmalıdır.

KAYNAKÇA

- Akinoğlu, O. (2011). *Öğrenme-öğretmede yeni yönelimler*. Oral, B. (Ed.), Öğrenme öğretme kuram ve yaklaşımları içinde (s. 429-442). Ankara: Pegem Akademi Yayıncılık.
- Akyol, H. (2010). *Türkçe ilk okuma yazma öğretimi*. (10. Basım). Ankara: Pegem Akademi Yayıncılık.
- Bilir, A. (2005). İlköğretim birinci sınıf öğrencilerinin özellikleri ve ilk-okuma yazma öğretimi. *Ankara Üniversitesi Eğitim Bilimleri Fakültesi Dergisi*, 38(1), 87-100.
- Bircan, M. A. (2014). *İlkokul 1.sınıf Türkçe öğrenci çalışma kitabı ve öğretmen kılavuz kitabı'nın yapılandırmacı öğrenme yaklaşımına uygunluk düzeyi*. Yüksek lisans tezi, Gaziosmanpaşa Üniversitesi, Tokat.
- Brooks, J., G. ve Brooks, M., G. (1993). *In search of understanding: The case for constructivist classrooms*. ASCD.
- Çeçen, A. M. ve Çiftçi, Ö. (2007). İlköğretim 6. sınıf türkçe ders kitaplarında yer alan metinlerin tür ve tema açısından değerlendirilmesi. *Millî Eğitim*, 173, 39-49.
- Çınar, O., Teyfur, E. ve Teyfur, Mehmet (2006). İlköğretim okulu öğretmen ve yöneticilerinin yapılandırmacı eğitim yaklaşımı ve programı hakkındaki görüşleri. *İnönü Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi*, 7(11), 47-64.
- Demirel, Ö. (2011). *Kuramdan uygulamaya eğitimde program geliştirme* (17. Basım). Ankara: Pegem Akademi Yayıncılık.
- Doğanay, A. ve Tok, Ş. (2007). *Öğretimde çağdaş yaklaşımlar*. Doğanay, A. (Ed.), Öğretim ilke ve yöntemleri içinde (s. 240-297). Ankara: Pegem Akademi Yayıncılık.
- Ekiz, D. (2009). *Bilimsel araştırma yöntemleri* (2. Basım). Ankara: Anı Yayıncılık.

- Erdem, E. (2001). *Program geliştirmede yapılandırmacılık yaklaşımı*. Yayınlanmamış yüksek lisans tezi, Hacettepe Üniversitesi, Ankara.
- Ferah, A. (2007). *Türkçe ilk okuma-yazmayı öğrenme: Türkçe okuyup yazmak için*. (3. Basım). Ankara: Nobel Yayın Dağıtım.
- Güneş, F. (2007). *Ses temelli cümle yöntemi ve zihinsel yapılandırma*. Ankara: Nobel Yayın Dağıtım.
- Güneş, F. (2007b). *Türkçe öğretimi ve zihinsel yapılandırma*. Ankara: Nobel Yayın Dağıtım.
- Kolaç, E. (2003). İlköğretim dördüncü sınıf Türkçe ders kitaplarının öğretmen görüşlerine dayalı olarak değerlendirilmesi. *Uludağ Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi*, XVII(1), 105-137.
- Küçükaydın, M. A. (2013). *İlköğretim 3. Sınıf Türkçe ders kitapları ve öğretmen kılavuz kitabı'nın yapılandırmacı öğrenme yaklaşımına uygunluk düzeyi*. Yüksek lisans tezi, Gaziosmanpaşa Üniversitesi, Tokat.
- MEB (Millî Eğitim Bakanlığı). (2009). *İlköğretim Türkçe Dersi öğretim programı ve kılavuzu (1-5. Sınıflar)*. Devlet Kitapları Müdürlüğü Basım Evi, Ankara.
- Simpson, T., L. (2002). Dare I oppose constructivist theory? *Educational Forum*, 66 (4), 347 – 354.
- Şahin, A. (2008). İlköğretim birinci sınıf türkçe ders kitabı, öğrenci çalışma kitabı ve öğretmen kılavuz kitabının öğretmen görüşlerine dayalı olarak değerlendirilmesi. *Ahi Evran Üniversitesi Kırşehir Eğitim Fakültesi Dergisi (KEFAD)*, 9(3), 133-146.
- Şahin, İ. (2007). Yeni ilköğretim 1. kademe Türkçe programının değerlendirilmesi. *İlköğretim Online*, 6(2), 284-304.
- Şahin, T. Y. (2003). Student teachers' perceptions of instructional technology: developing materials based on a constructivist approach. *British Journal of Educational Technology*, 34(1), 67-74.
- Şimşek, N. (2004). Yapılandırmacı öğrenme ve öğretime eleştirel bir yaklaşım. *Eğitim Bilimleri ve Uygulama*, 3(5), 115-139.
- Tezci, E. ve Gürol, A.(2001). Oluşturmacı öğretim tasarımında teknolojinin rolü. *Sakarya Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi*, 3, 151- 156.
- Yaşar, Ş., ve Gültekin, M. (2002). Uzaktan eğitimde kullanılan ders kitaplarının yapılandırmacı öğrenmeyi gerçekleştirecek biçimde düzenlenmesi. *Uluslararası Katılımlı Açık ve Uzaktan Eğitim Sempozyumu bildiriler kitabı* içinde, (ss. 23-25).
- Yıldırım, A. ve Şimşek, H. (2008). *Sosyal bilimlerde nitel araştırma yöntemleri* (6. Basım). Ankara: Seçkin Yayıncılık.
- Yılmaz, Z., A. (2006). *Uygulama örnekleriyle ilk okuma yazma öğretimi ses temelli cümle öğretimi*. (1. Basım). Ankara: Nobel Yayın Dağıtım.